

**ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ
 ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ**
**Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων
 Πρεσβείας Χάγης**

Περιεχόμενα

**Ίδρυση Παγκόσμιας
 Συμμαχίας
 Κηποκομικών
 Περιφερειών** σελ. 1

**Φορέας Διαχείρισης
 Υδάτων-Deltares** σελ. 2

**Ολλανδικοί
 Δορυφόροι για την
 καταγραφή
 εκπομπών CO2** σελ. 2

**Χρηματοδοτική
 υποστήριξη των
 ολλανδικών
 Ναυπηγείων Damen** σελ. 3

**Υψηλό επίπεδο
 γλωσσομάθειας
 αγγλικών στην
 Ολλανδία** σελ. 3

**Τουριστικές τάσεις
 της Ολλανδικής
 αγοράς
 το 2024** σελ. 4

**Η Ολλανδία αποτε-
 λεί τον μεγαλύτερο
 επενδυτή στο
 Ισραήλ** σελ. 5

**Έκθεση Παγκόσμιας
 Ευτυχίας** σελ. 5

**Δημιουργία Ταμείου
 προσέλκυσης
 κορυφαίων Διεθνών
 Επιστημόνων** σελ. 6

**Ενεργειακή Εξάρτη-
 ση της Ολλανδίας
 από τρίτες χώρες** σελ. 7

**Παρουσίαση πρωτοβουλίας για την ίδρυση “Παγκόσμιας Συμμαχίας
 Κηποκομικών Περιφερειών/Global Alliance of Horticulture Regions”**

Σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα στο Leonardo Royal Hotel Den Haag Promenade στη Χάγη παρουσιάστηκε η πρωτοβουλία του Δημάρχου της ολλανδικής πόλης Westland, κ. Bouke Arends, για την ίδρυση της Παγκόσμιας Συμμαχίας Κηποκομικών Περιφερειών (*Global Alliance of Horticulture Regions*). Ο κ. Arends ανέφερε ότι το Westland αποτελεί κέντρο της ολλανδικής κηποκομίας, με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση γυάλινων θερμοκηπίων διεθνώς. Ο αγροτικός τομέας της Ολλανδίας συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομία, ενώ η κηποκομία έχει χαρακτηριστεί από την κυβέρνηση ως ένας από τους εννέα στρατηγικούς τομείς με ισχυρή ανταγωνιστικότητα σε εμπόριο και καινοτομία. Επισήμανε το γεγονός ότι ο κηποκομικός τομέας στην Ολλανδία διαθέτει γνώσεις, τεχνολογία και καινοτομία που βρίσκουν εφαρμογή σε θερμοκηπιακές μονάδες σε όλο τον κόσμο, όπου καλλιεργούνται, σε ελεγχόμενο περιβάλλον, φρούτα, λαχανικά και άνθη. Ο κηποκομικός τομέας επιτρέπει την τοπική παραγωγή και δίνει πρόσβαση σε προϊόντα και υγιεινά τρόφιμα για δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπων. Ειδικότερα, η δυναμική του ολλανδικού συμπλέγματος θερμοκηπίων βασίζεται στη στενή συνεργασία κυβέρνησης, επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων, που προάγει την καινοτομία. Στην περιοχή Westland, όπου συγκεντρώνονται όλοι οι κρίκοι της αλυσίδας αξίας της κηποκομίας σε μόλις 100 τ.χλμ., το σύμπλεγμα αυτό αποκαλείται η “Silicon Valley” των θερμοκηπίων. Ο κ. Arends τόνισε την ανάγκη προώθησης συνεργασιών για υγιεινή και βιώσιμη παραγωγή τροφίμων σε τοπικό επίπεδο, θεωρώντας ότι οι κλάδοι της κηπουρικής και της κηπευτικής αποτελούν το κλειδί για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια, έχοντας υπ’ όψιν ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται ραγδαία και αναμένεται ότι έως το 2050, να φθάσει τα περίπου 9 δισ. άτομα, που θα ζουν κυρίως σε μεγά-

λες πόλεις. Ο Δήμος του Westland έχει υπογράψει πολλά Μνημόνια Συνεργασίας, σε διμερές επίπεδο, και έχει καθιερώσει καρποφόρα συνεργασία με περίπου 30 Περιφέρειες σε Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Κεντρική Ασία και Άπω Ανατολή. Στοχεύοντας λοιπόν στην ενιατικοποίηση της στρατηγικής δικτύωσης, με παρόμοιες περιοχές και σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς απ’ όλο τον κόσμο, προωθείται η δημιουργία μιας Παγκόσμιας Συμμαχίας Κηποκομικών Περιφερειών, θέτοντας ως χρονικό ορίζοντα επίσημης παρουσίασης της πρωτοβουλίας τον Ιούνιο του 2026.

Ο οργανωτικός υπεύθυνος κ. Mark Verheul παρουσίασε στοιχεία που αφορούν τα κριτήρια συμμετοχής, τη νομική μορφή, τη δομή, τις οικονομικές συνεισφορές και το πρόγραμμα εκδηλώσεων. Επισημάνθηκε ότι, παρά τις πολιτισμικές και γεωγραφικές διαφορές, οι προκλήσεις που αφορούν την επισιτιστική ασφάλεια, τη βιοποικιλότητα, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την αξιοποίηση ρομποτικής, την επιχειρηματικότητα και την επισιτιστική διπλωματία είναι κοινές. Η Συμμαχία στοχεύει στη συνένωση δυνάμεων για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους και την ενίσχυση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σύνταξη - Επιμέλεια
Απ. Μιχαλόπουλος
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Παρουσίαση του φορέα Διαχείρισης Υδάτων-Deltares

Πραγματοποιήθηκε, κατόπιν πρόσκλησης του Επιτρόπου του Ολλανδού Βασιλιά για την Περιφέρεια της Νότιας Ολλανδίας (Zuid-Holland), κ. Wouter Kolff, επίσκεψη εργασίας στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο "Deltares" και στον φορέα διαχείρισης του υδάτινου φράγματος "Maeslantkering" στον λιμένα του Ρότερνταμ. Σκοπός της επίσκεψης ήταν η ενημέρωση για τις βέλτιστες πρακτικές και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ολλανδίας στον τομέα της διαχείρισης υδάτων και υδάτινων πόρων (water management). Κατά την επίσκεψη στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Deltares (www.deltares.nl) παρουσιάστηκε το πρόγραμμα "Enabling Delta Life", το οποίο αποσκοπεί στη διατήρηση των παράκτιων και παραποτάμιων περιοχών της Ολλανδίας ασφαλών, εμπορικά βιώσιμων και επιχειρηματικά δραστήριων. Ακολούθησε ξενάγηση στις ερευνητικές εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου, στις οποίες περιλαμβάνεται και ο προσομοιωτής κυμάτων "Delta Flume", μήκους 300 μ., ικανός να προσομοιώνει κύματα ύψους άνω των 4,5 μ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ελληνική πλευρά παρουσίασε η συμμετοχή του Deltares στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα "SpongeWorks" του Horizon Europe (προϋπολογισμού €15 εκατ., έναρξη Σεπτέμβριος 2024). Το πρόγραμμα, που υλοποιείται από κοινοπραξία 28 εταιρών με συντονισμό του Πανεπιστημίου Leibniz του Ανόβερου και του Deltares (περισσότερα εδώ), στοχεύει στη βελτίωση των μεθόδων συγκράτησης και αποθήκευσης υδάτων στο έδαφος, στην προστασία των ευρωπαϊκών περιοχών από πλημμύρες και ξηρασία και στην ενίσχυση

της οικολογικής ανθεκτικότητας. Εφαρμόζεται σε τρεις μεγάλες λεκάνες απορροής ποταμών: Vecht (Ολλανδία-Γερμανία), Lèze (Γαλλία) και Πηνειό (Ελλάδα).

Οι δράσεις περιλαμβάνουν "πράσινες" λύσεις φιλικές προς το περιβάλλον, όπως αποκατάσταση φυσικών περιοχών, αλλαγές στη γεωργική πρακτική και ορθολογική διαχείριση υπόγειων υδάτων, σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στον φορέα διαχείρισης του υδάτινου φράγματος "Maeslantkering", στο πλαίσιο του ολλανδικού προγράμματος "Delta Works", που έχει στόχο την προστασία των ακτών από θαλάσσιες πλημμύρες.

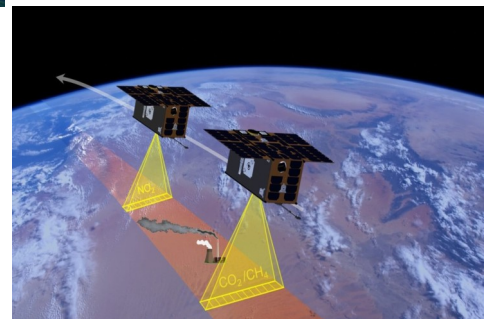

Το Maeslantkering αποτελεί ένα από τα πλέον καινοτόμα φράγματα παγκοσμίως: κλείνει αυτόματα όταν το λιμάνι του Ρότερνταμ απειλείται από πλημμύρες και διαθέτει δύο πύλες φραγμού μήκους 210 μ. έκαστη, οι οποίες υποστηρίζονται από χαλύβδινες δοκούς 237 μ., αποτελώντας μία από τις μεγαλύτερες κινητές κατασκευές στη γη.

Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή απόψεων με τον κ. Wouter Kolff, την κα Annemieke Nijhof (Διευθύνουσα Σύμβουλος Deltares), την κα Sophie Vermooten (Ειδική Σύμβουλο Deltares) και τον κ. Leo Zegwaard (Σύμβουλο Στρατηγικής του Επιτρόπου). Η επίσκεψη ανέδειξε την υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία της Ολλανδίας στη διαχείριση υδάτινων πόρων και τις δυνατότητες αξιοποίησης συνεργασιών τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διμερές επίπεδο.

Ανάπτυξη Ολλανδικών δορυφόρων για την καταγραφή εκπομπών CO2

Το Ολλανδικό Ερευνητικό Ινστιτούτο TNO (www.tno.nl/en), ανακοίνωσε την εκτόξευση, το 2028, δύο νέων δορυφόρων βάρους 25 κιλών, που θα χαρτογραφούν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως. Οι Δίδυμοι Παρατηρητές Ανθρωπογενών Αερίων του Θερμοκηπίου (Tango) θα κινούνται σε διάταξη "ο ένας πίσω από τον άλλο", παρακολουθώντας 150-300 μεγάλες βιομηχανικές περιοχές με ανάλυση 300x300 μ. και νέες μετρήσεις κάθε τέσσερις ημέρες. Ο πρώτος θα μετρά CO2 και CH4, ενώ ο δεύτερος NO2. Οι υψηλής ακρίβειας αισθητήρες τους θα καταγράφουν το 70% των συνολικών εκπομπών, αξιολογώντας τη συμμόρφωση με τη Συμφωνία του Παρισιού (2016). Το πρόγραμμα θεωρείται σημαντική εξέλιξη σε σχέση με τον υφιστάμενο δορυφόρο Tropomi (2017), που κατέγραψε μόλις το 5% των εκπομπών μεθανίου, αλλά συνέβαλε στον εντοπισμό "υπερεκπομπών" σε Αυστραλία, Ισπανία, Τουρκμενιστάν και Καζακιστάν.

Σύμφωνα με τον Διευθυντή Διαστήματος του TNO, Kees Buijsrogge, η Ολλανδία πρωτοπορεί στις οπτικές δορυφορικές παρατηρήσεις εδώ και 40 χρόνια. Ο πρώτος δορυφόρος με ολλανδική συμμετοχή ήταν ο GOME (1995) για την παρακολούθηση της ζώνης του όζοντος. Στην ανάπτυξη των δορυφόρων συνεργάστηκαν η εταιρεία Isispac (κατασκευή και εκτόξευση), το TNO (επιστημονικά όργανα), ο Οργανισμός Διαστημικής Έρευνας Ολλανδίας - SRON και το Βασιλικό Μετεωρολογικό Ινστιτούτο - KNMI.

Χρηματοδοτική υποστήριξη των ολλανδικών Ναυπηγείων Damen

Η υπηρεσιακή κυβέρνηση της Ολλανδίας αποφάσισε να παράσχει χρηματοδοτική ενίσχυση ύψους 270 εκατομμυρίων ευρώ στο Ναυτιλιακό Τμήμα των Ναυπηγείων Damen (Damen Shipyards Marine Division - DSMD), προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι τρέχουσες οικονομικές δυσκολίες και να συνεχιστεί η λειτουργία του, με στόχο την ολοκλήρωση υφιστάμενων παραγγελιών. Το τμήμα αυτό αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, κυρίως λόγω καθυστερήσεων στην κατασκευή έξι φρεγατών τύπου F-126 για το Πολεμικό Ναυτικό της Γερμανίας, έργο προϋπολογισμού περίπου 7 δισ. ευρώ. Η διοίκηση της εταιρείας έχει ζητήσει προσωρινή οικονομική ενίσχυση από τις κυβερνήσεις Ολλανδίας και Γερμανίας.

Ο υπηρεσιακός Υπουργός Οικονομικών, κ. Vincent Karremans, ενημέρωσε τα δύο νομοθετικά σώματα του Ολλανδικού Κοινοβουλίου. Η Γερουσία έχει εγκρίνει τη χρηματοδότηση, ενώ η Κάτω Βουλή αναμένεται να αποφανθεί θετικά σε προσεχή συνεδρίαση. Δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί αν η υποστήριξη θα δοθεί ως δάνειο ή εγγύηση, με επικρατέστερο σενάριο ένα βραχυπρόθεσμο δάνειο-γέφυρα. Οι καθυστερήσεις αποδίδονται σε τεχνικά προβλήματα στο λογισμικό σχεδιασμού 3DExperience της γαλλικής Dassault, το οποίο χρησιμοποιείται για τις φρεγάτες. Η ελλιπής ολοκλήρωση των σχεδίων είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή πληρωμών από το γερμανικό ΠΝ λόγω παραβίασης των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων. Υπάρχει επίσης ανησυχία ότι παρόμοια προβλήματα θα επηρεάσουν και την κατασκευή τεσσάρων φρεγατών ανθυποβρυχιακού πολέμου, που παρήγγειλαν το 2023 τα Πολεμικά Ναυτικά Ολλανδίας και Βελγίου, με σχεδιαζόμενη ένταξη το 2029. Παράλληλα, η εταιρεία αντιμετωπίζει νομικές διαδικασίες, καθώς η Ολλανδική Εισαγγελία (ΟΜ) εξετάζει την απαγγελία κατηγοριών για υποθέσεις δωροδοκίας και ξεπλύματος χρήματος (2006–2017), καθώς και για παραβίαση κυρώσεων κατά της Ρωσίας. Η έδρα των Ναυπηγείων Damen βρίσκεται στο Gorinchem (70 χλμ ανατολικά της Χάγης), ενώ η εταιρεία διαθέτει 35 προβλήτες σε 10 χώρες και απασχολεί περίπου 12.000 εργαζομένους.

Υψηλό επίπεδο γλωσσομάθειας αγγλικών στην Ολλανδία

Η Ολλανδία κατατάχθηκε για έκτη συνεχή χρονιά στην πρώτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης για την αγγλική επάρκεια μεταξύ των ομιλητών, για τους οποίους τα αγγλικά δεν είναι μητρική γλώσσα, σύμφωνα με τον ετήσιο Δείκτη Επάρκειας Αγγλικών της Education First για το 2024. Η κατάταξη αυτή βασίστηκε σε δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από περισσότερους από 2,1 εκατομμύρια συμμετέχοντες σε 116 χώρες, αποτελώντας τη μεγαλύτερη σχετική μελέτη στον κόσμο. Οι βαθμολογίες προκύπτουν από διαδικτυακά τεστ και από εξετάσεις γλωσσομάθειας που χρησιμοποιούνται για την εγγραφή σε μαθήματα αγγλικών. Η μέση ηλικία των συμμετεχόντων ήταν τα 26 έτη. Η Ολλανδία διατήρησε την πρώτη θέση, παρότι η φετινή της βαθμολογία, 636 μονάδες, είναι ελαφρώς χαμηλότερη σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Η επάρκεια της αγγλικής γλώσσας στην Ολλανδία χαρακτηρίζεται ως πολύ υψηλή, με τους κατοίκους να μπορούν να χρησιμοποιούν σύνθετες εκφράσεις, να κατανοούν προχωρημένα κείμενα και να διαπραγματεύονται συμβόλαια στα αγγλικά. Στις επόμενες θέσεις ακολουθούν η Νορβηγία, η Σιγκαπούρη και η Σουηδία. Στο εσωτερικό της χώρας, η υψηλότερη επάρκεια παρατηρείται στο Άμστερνταμ, το οποίο είναι επίσης η πρωτεύουσα με την υψηλότερη βαθμολογία παγκοσμίως (657 μονάδες). Ακολουθούν οι πόλεις Ουτρέχτη, Ρότερνταμ και Χάγη. Στο επίπεδο των περιφερειών, τα καλύτερα αποτελέσματα εμφανίζονται στο Οφεράισελ, το Φλεβολάντ και τη Βόρεια Ολλανδία, ενώ οι χαμηλότερες επιδόσεις καταγράφονται στις επαρχίες Βόρειο Μπραμπάντ, Φρίσλαντ και Ζηλανδία.

Οι Δέκα πρώτες χώρες στην αγγλική γλωσσική επάρκεια (2024)

1. Ολλανδία (636)
2. Νορβηγία (610)
3. Σιγκαπούρη (609)
4. Σουηδία (608)
5. Κροατία (607)
6. Πορτογαλία (605)
7. Δανία (603)
8. Ελλάδα (602)
9. Αυστρία (600)
10. Γερμανία (598)

Τουριστικές τάσεις της ολλανδικής αγοράς το 2024

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ολλανδίας (CBS), κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου του 2024 (Μάιος – Σεπτέμβριος), το 72% των κατοίκων της Ολλανδίας ηλικίας 15 ετών και άνω πραγματοποίησαν θερινές διακοπές. Το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για τις θερινές διακοπές ανήλθε σε 15,3 δισ. ευρώ, με μέση δαπάνη περίπου 1.417 ευρώ ανά παραθεριστή. Ο συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων υποχώρησε σε 177 εκατομμύρια, έναντι 184 εκατομμυρίων το 2023, ενώ προ της πανδημίας ξεπερνούσε τα 200 εκατομμύρια. Η ημερήσια δαπάνη ανά διανυκτέρευση αυξήθηκε σε 77 ευρώ (έναντι 71 ευρώ το 2023 και 66 ευρώ το 2022), ενώ το μέσο κόστος διακοπών ανά άτομο ανήλθε σε 709 ευρώ (από 628 ευρώ το 2022).

Η μέση διάρκεια των θερινών διακοπών το 2024 ανήλθε σε 9 ημέρες. Ωστόσο, ορισμένες κατηγορίες διακοπών, όπως τα ταξίδια μετ' επιστροφής και οι περιηγητικές εξορμήσεις, παρουσίασαν μεγαλύτερη διάρκεια, προσεγγίζοντας τις 16 ημέρες. Σημαντική διάρκεια καταγράφηκε επίσης σε διαμονές σε ιδιωτικά καταλύματα (εξοχικές κατοικίες, τροχόσπιτα σε μόνιμη τοποθεσία), καθώς και σε διακοπές τύπου "sea & sun", με μέσο όρο περίπου 13 ημέρες.

Ειδικότερα για την Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι αφίξεις Ολλανδών τουριστών το 2024 ανήλθαν σε 1,04 εκατ. άτομα, έναντι 1,05 εκατ. το 2022 και 1,12 εκατ. το 2023. Παράλληλα, οι συνολικές τουριστικές εισπράξεις μειώθηκαν σε περίπου 728 εκατ. ευρώ, έναντι 752 εκατ. ευρώ το 2023.

Η Ολλανδία αποτελεί σημαντική αγορά για τον ελληνικό τουρισμό και στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει η ετήσια Διεθνής Έκθεση Τουρισμού "Vakantiebeurs", που πραγματοποιείται στην Ουτρέχτη κάθε Ιανουάριο και αποτελεί σημείο αναφοράς για τον τουριστικό κλάδο της χώρας.

Στη φετινή έκθεση (8-9 Ιανουαρίου 2025) συμμετείχαν με περίπτερο η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής), καθώς και ο Δήμος Κω. Η επόμενη έκθεση έχει προγραμματιστεί για το διάστημα 8-11 Ιανουαρίου 2026, στο Jaarbeurs Exhibition Hall της Ουτρέχτης.

Στις 22 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκε στην Ουτρέχτη, στον πολυχώρο Liemès, η τουριστική εκδήλωση "Greek Tourism Workshop", με τη συμμετοχή των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας, Κεντρικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κρήτης, καθώς και των Δήμων Ρεθύμνου και Βόλου και του προγράμματος «Ελληνικό Πρωϊνό» του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Από ολλανδικής πλευράς συμμετείχαν περίπου 70 επαγγελματίες του τουριστικού κλάδου (τουριστικοί πράκτορες, δημοσιογράφοι, influencers, tour operators).

Η εκδήλωση διοργανώθηκε από την εταιρεία Tourism Media Events – TME, με την υποστήριξη του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Αντίστοιχη εκδήλωση έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί και φέτος στη Χάγη, στις 30 Οκτωβρίου 2025.

Περισσότερες από τις μισές θερινές διακοπές πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό (55%). Η Γαλλία αναδείχθηκε ως ο δημοφιλέστερος προορισμός για τους Ολλανδούς το 2024, με 2,13 εκατ. επισκέπτες, ακολουθούμενη από τη Γερμανία (1,77 εκατ.), την Ισπανία (1,3 εκατ.), το Βέλγιο (1,13 εκατ.) και την Ιταλία (1,06 εκατ.).

Η Γαλλία υπήρξε επίσης ο κορυφαίος θερινός προορισμός των Ολλανδών το 2021 και το 2022, ενώ το 2023 την πρώτη θέση είχε καταλάβει η Γερμανία (η οποία, το 2024, παρέμεινε ο δημοφιλέστερος προορισμός για το σύνολο του έτους). Από την έρευνα της CBS προκύπτει επίσης ότι 28% των κατοίκων ηλικίας 15 ετών και άνω δεν πραγματοποίησαν θερινές διακοπές. Από αυτούς, το 7% ταξίδεψε κατά τη χειμερινή περίοδο, ενώ το 21% δεν έκανε καθόλου διακοπές. Οι κυριότεροι λόγοι μη πραγματοποίησης διακοπών ήταν: συνειδητή επιλογή παραμονής στην οικία (32%), λόγοι υγείας (30%) και οικονομικές δυσκολίες (27%).

Η Ολλανδία αποτελεί τον μεγαλύτερο επενδυτή στο Ισραήλ

Το Ολλανδικό Κέντρο Έρευνας για τις Πολυεθνικές Εταιρείες (Centre for Research on Multinational Corporations – SOMO, www.somo.nl), σε πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη του, αναφέρει ότι η Ολλανδία αποτελεί τον μεγαλύτερο επενδυτή στο Ισραήλ και ταυτόχρονα τον βασικότερο αποδέκτη ισραηλινών επενδύσεων στο εξωτερικό. Η δυναμική αυτή αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην επιχειρηματική ζώνη Zuidas στο Άμστερνταμ, η οποία λειτουργεί ως χρηματοοικονομικό και εταιρικό κέντρο διεθνούς δραστηριότητας (zuidas.nl). Όπως αναφέρεται

στη μελέτη, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) από την Ολλανδία προς το Ισραήλ ξεπερνούν τα €49 δισ., ενώ οι ισραηλινές επενδύσεις στην Ολλανδία ανέρχονται σε περίπου €47 δισ. Υπολογίζεται ότι σχεδόν τα δύο τρίτα των ευρωπαϊκών επενδύσεων στο Ισραήλ διεκπεραιώνονται μέσω Ολλανδίας και το ίδιο ισχύει για τις αντίστροφες ροές. Σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Ένωση αναστείλει τη Συμφωνία Συνδεσης Ε.Ε.-Ισραήλ (σε ισχύ από το 2000), η Ολλανδία θα πληγεί δυσανάλογα λόγω του υψηλού βαθμού διασύνδεσης των οικονομιών. Η Ε.Ε. είναι ο μεγαλύτερος επενδυτικός εταίρος του Ισραήλ σε παγκόσμια κλίμακα, με συνολικές ΑΞΕ ύψους €72,1 δισ., σχεδόν διπλάσιες από εκείνες των ΗΠΑ (€39,2 δισ.). Οι ισραηλινές ΑΞΕ προς την Ε.Ε. φθάνουν τα €65,9 δισ., ποσό σχεδόν επταπλάσιο από τις αντίστοιχες επενδύσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες (€8,8 δισ.). Εκτός του επενδυτικού τομέα, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί και τον βασικότερο εμπορικό εταίρο του Ισραήλ, απορροφώντας το 32% του εξωτερικού εμπορίου αγαθών της χώρας το 2024. Το 34,2% των εισαγωγών του Ισραήλ προήλθε από την Ε.Ε., ενώ το 28,8% των εξαγωγών του κατευθύνθηκε προς τα κράτη-μέλη

της Ένωσης. Οι συνολικές εμπορικές συναλλαγές ανήλθαν σε €42,6 δισ., έναντι €31,6 δισ. με τις ΗΠΑ. Το Ισραήλ αποτελεί τον τρίτο σημαντικότερο εμπορικό εταίρο της Ε.Ε. στη Μεσόγειο, μετά το Μαρόκο και την Αλγερία. Οι εξαγωγές της Ε.Ε. προς το Ισραήλ ανήλθαν σε €26,7 δισ., κυρίως σε μηχανήματα και εξοπλισμό μεταφορών (€11,5 δισ.), χημικά προϊόντα (€4,8 δισ.) και λοιπά μεταποιημένα προϊόντα (€3,1 δισ.). Αντίστοιχα, οι εισαγωγές της Ε.Ε. από το Ισραήλ ανήλθαν σε €15,9 δισ., με κύριες κατηγορίες τα μηχανήματα (€7 δισ.), τα χημικά (€2,9 δισ.) και τα υπόλοιπα μεταποιημένα προϊόντα (€1,9 δισ.). Το 2024, οι ολλανδικές εξαγωγές στο Ισραήλ διαμορφώθηκαν σε €2,3 δισ., με κυριότερα προϊόντα τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τις τεχνικές και ιατρικές συσκευές, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα οχήματα και τα προϊόντα πλαστικού. Οι εισαγωγές από το Ισραήλ ανήλθαν σε €1,7 δισ., με βασικά προϊόντα τα λιπαντικά, τα ανόργανα χημικά, τα οπτικά και τεχνικά μηχανήματα, τα φρούτα και οι ξηροί καρποί, καθώς και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός. Η επικεφαλής ερευνήτρια του SOMO, κα Lydia de Leeuw, επισημαίνει ότι το ύψος των €49 δισ. που διέρχεται από την Ολλανδία αντανακλά, εν μέρει, τον ρόλο της χώρας ως φορολογικού «παραδείσου». Οι ισραηλινές εταιρείες μεταφέρουν τα κέρδη τους μέσω της Ολλανδίας, καταβάλλοντας μειωμένους φόρους στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται, αξιοποιώντας τα φορολογικά πλεονεκτήματα της διμερούς συμφωνίας Ολλανδίας - Ισραήλ. Η Κεντρική Τράπεζα της Ολλανδίας (De Nederlandsche Bank - DNB) εκτιμά ότι το 12% των επενδύσεων προς το Ισραήλ προέρχεται από ολλανδικές εταιρείες γραμματοκιβώτια», δηλαδή νομικές οντότητες με εικονική έδρα και μοναδικό σκοπό τη φοροαποφυγή.

Έκθεση Παγκόσμιας Ευτυχίας

Η Ολλανδία ανέβηκε στην πέμπτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης για την ευτυχία των πολιτών, σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση Παγκόσμιας Ευτυχίας του ΟΗΕ, ενώ η Φινλανδία διατηρεί την πρώτη θέση για όγδοη συνεχή χρονιά. Η κατάταξη βασίζεται σε αυτό-αξιολογήσεις των πολιτών σχετικά με την ποιότητα της ζωής τους και λαμβάνει υπόψη δείκτες όπως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, την κοινωνική στήριξη, το προσδόκιμο υγιούς ζωής, την αίσθηση ελευθερίας, την γενναιοδωρία και την αντίληψη για τη διαφθορά. Επιπλέον, εξετάζεται το επίπεδο αλληλεγγύης, δηλαδή η συμμετοχή σε φιλανθρωπικές δωρεές, η εθελοντική εργασία και η βοήθεια προς αγνώστους. Η έρευνα χρησιμοποιεί μέσο όρο τριών ετών, συνεπώς οι πρόσφατες εξελίξεις δεν επηρεάζουν άμεσα τα αποτελέσματα. Η Ολλανδία βρίσκεται στην ένατη θέση όσον αφορά στη γενναιοδωρία, ενώ το 2007 κατείχε την πρώτη θέση. Στην κοινωνική στήριξη βρίσκεται στην εικοστή όγδοη θέση και στην αντίληψη για την ελευθερία στην τεσσαρακοστή πρώτη. Μερικές άλλες αξιοσημείωτες κατατάξεις είναι της Σουηδίας, που έχει ανέβει στην τέταρτη θέση ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες κατατάσσονται στην εικοστή τέταρτη θέση, με πτώση τριών θέσεων από πέρυσι. Η πτώση αυτή αποδίδεται σε παράγοντες όπως η κοινωνική απομόνωση, ειδικά κατά τη διάρκεια των γευμάτων, και η αύξηση των λεγόμενων «θανάτων από απελπισία», οι οποίοι σχετίζονται με αυτοκτονίες και χρήση ναρκωτικών. Αντίθετα, σε πολλές άλλες χώρες το ποσοστό αυτών των θανάτων μειώνεται, ενώ στην Ολλανδία και σε άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης η αύξηση είναι ελάχιστη και παραμένει σχεδόν μηδενική.

Δημιουργία Ταμείου προσέλκυσης κορυφαίων Διεθνών Επιστημόνων

Η ολλανδική κυβέρνηση ανακοίνωσε τη δημιουργία ειδικού Ταμείου, προϋπολογισμού 50 εκατ. ευρώ, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία εντός του θέρους του 2025. Στόχος της πρωτοβουλίας είναι η προσέλκυση κορυφαίων διεθνών ερευνητών σε ολλανδικά πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, με έμφαση σε επιστήμονες εκτός κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναζητούν σταθερότερο ερευνητικό περιβάλλον. Το Ταμείο θα είναι ανοικτό σε επιστήμονες οποιασδήποτε εθνικότητας, συμπεριλαμβανομένων Ολλανδών ερευνητών που δραστηριοποιούνται εκτός της Ε.Ε.

Η χρηματοδότηση θα προέλθει από τον προϋπολογισμό του Ολλανδικού Οργανισμού Επιστημονικής Έρευνας (Netherlands Organization for Scientific Research – NWO), ενώ για κάθε επιλεγμένο ερευνητή θα διατίθενται έως 1 εκατ. ευρώ για την υποστήριξη της ερευνητικής του δραστηριότητας τα επόμενα έτη. Δικαιούχοι θα είναι επιστήμονες με αποδεδειγμένο διεθνές ερευνητικό έργο, ενώ οι τομείς προτεραιότητας περιλαμβάνουν την υγειονομική περίθαλψη, την ενεργειακή μετάβαση, τη γεωργία, τη διαχείριση υδάτων και τη στέγαση.

Η απόφαση αυτή ανταποκρίνεται σε κοινή έκκληση του NWO και της Ένωσης Ολλανδικών Πανεπιστημίων (UNL), οι οποίοι είχαν ζητήσει από την κυβέρνηση τη θέσπιση μηχανισμού προσέλκυσης διεθνών ερευνητών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε Αμερικανούς επιστήμονες που έχασαν τη θέση τους κατά την προεδρία Trump.

Η ανακοίνωση πραγματοποιείται σε μια περίοδο κατά την οποία η ολλανδική κυβέρνηση προχωρά σε σημαντικές περικοπές στον τομέα της εκπαίδευσης, ύψους 1,2 δισ. ευρώ. Ωστόσο, σύμφωνα με εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, τα μέτρα περιορισμού της «διεθνοποίησης» αφορούν κυρίως προγράμματα προπτυχιακών σπουδών και δεν επηρεάζουν την ανώτατη έρευνα.

Η πρωτοβουλία είχε παρουσιαστεί αρχικά από τον Υπουργό Παιδείας, κ. Erpo Bruins, ο οποίος είχε επισημάνει την ανάγκη η Ολλανδία να εξελιχθεί σε «καταφύγιο» για κορυφαία επιστημονικά talenta,

ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Γαλλία, η Ισπανία, η Γερμανία και το Βέλγιο. Σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές, η πρωτοβουλία αυτή συνδέεται με τα πρόσφατα στοιχεία που καταδεικνύουν πτώση της Ολλανδίας στον Ευρωπαϊκό Δείκτη Καινοτομίας. Αν και η χώρα κατατάσσεται τρίτη το 2025, πίσω από τη Σουηδία και τη Δανία, η θέση της ως «Ηγέτιδα στην Καινοτομία» θεωρείται επισφαλής, καθώς για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά καταγράφεται μείωση της συνολικής βαθμολογίας. Η εξέλιξη αυτή έχει κινητοποιήσει την κυβέρνηση να παρουσιάσει φιλόδοξο σχέδιο δράσης με στόχο την αύξηση των επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) στο 3% του ΑΕΠ έως το 2030.

Η υποχώρηση αποδίδεται στην ανεπαρκή επένδυση στην τεχνολογία και την ανθεκτικότητα, την ώρα που άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. προχωρούν ταχύτερα. Το έλλειμμα καινοτομίας δεν αποτελεί απλώς στατιστικό δείκτη, αλλά παράγοντα που ενισχύει εξαρτήσεις, περιορίζει επιχειρηματικές ευκαιρίες, απειλεί θέσεις εργασίας και θέτει σε κίνδυνο την οικονομική ασφάλεια και τη μελλοντική βιωσιμότητα κρίσιμων δημόσιων υπηρεσιών, όπως η υγεία και η ασφάλεια.

Η σχετικά υψηλή θέση της Ολλανδίας αποδίδεται κυρίως στην ποιότητα της επιστημονικής έρευνας, της εκπαίδευσης, στον βαθμό ψηφιοποίησης και στη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, χωρίς αυξημένες επενδύσεις, η θέση αυτή κρίνεται επισφαλής. Η Ολλανδία βρίσκεται μόλις στην ένατη θέση στην Ε.Ε. ως προς τις επενδύσεις σε R&D, με ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο από τη Γερμανία (3,1%), την Αυστρία (3,3%), το Βέλγιο (3,3%) και τη Σουηδία (3,6%). Μαζί με τη Γαλλία (2,2%), τη Σλοβενία (2,1%) και την Τσεχία (1,8%), η Ολλανδία δεν επιτυγχάνει ακόμη τον στόχο του 3% που έχει θέσει η Ε.Ε. Απαντώντας σε σχόλια σχετικά με το ύψος του προϋπολογισμού (50 εκατ. ευρώ) και τα κριτήρια επιλογής (1 εκατ. ευρώ ανά επιστήμονα), ο κ. Bruins τόνισε ότι η Ολλανδία διαθέτει ήδη πολλούς και εξαιρετικούς ερευνητές, υπογραμμίζοντας ότι ακόμη και ένας κορυφαίος επιστήμονας, με τη δική του ερευνητική γραμμή, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην πρόοδο ολόκληρου τομέα. Πόσο μάλλον 50 τέτοιοι επιστήμονες, οι οποίοι, όπως ανέφερε, μπορούν να επιταχύνουν την εξέλιξη και την ανάπτυξη της χώρας στο σύνολό της.

Ενεργειακή εξάρτηση της Ολλανδίας από τρίτες χώρες

Κατά την περίοδο 2015–2024, η Ολλανδία παρουσίασε αυξημένη ενεργειακή εξάρτηση από τις εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου από τις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Ολλανδίας (CBS). Συγκεκριμένα, το ποσοστό εξάρτησης από τις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκε από 3% το 2015 σε 24% το 2024. Παράλληλα, οι εισαγωγές ενέργειας από τη Ρωσία μειώθηκαν σημαντικά, ιδίως μετά την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, από περίπου 21% το 2021 σε κάτω από 3% το 2024. Η εξάρτηση από τη Νορβηγία παρέμεινε σταθερή σε ποσοστό περί το 15% καθ' όλη τη δεκαετία. Στον τομέα του φυσικού αερίου, η

πετρελαίου κατέγραψαν άνοδο το 2024, κυρίως από τις ΗΠΑ, τη Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ αξιοσημείωτο μερίδιο καταγράφηκε και από το Καζακστάν, τη Βραζιλία και τη Γουιάνα.

Οι εισαγωγές πετρελαίου από τις ΗΠΑ ακολουθούν ανοδική πορεία ήδη από το 2015, εξέλιξη που συνδέεται με την ενίσχυση της αμερικανικής παραγωγής και εξαγωγών. Από το 2015 έως το 2024, η Ολλανδία έγινε περισσότερο εξαρτώμενη από τις εισαγωγές φυσικού αερίου, με τη μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνεται έως το 2020. Το 2024, η ενεργειακή εξάρτηση από τις ΗΠΑ για φυσικό αέριο έφθασε το 11%, ενώ από τη Νορβηγία το 10%. Οι εισαγωγές φυσικού αερίου από τις ΗΠΑ αφορούν αποκλειστικά υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG), ενώ οι εισαγωγές από τη Νορβηγία γίνονται κυρίως σε αέρια μορφή. Οι εισαγωγές από τη Ρωσία μειώθηκαν από 7% το 2021 σε μόλις 1% το 2023, με μικρή ανάκαμψη το 2024, που αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά LNG.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ενεργειακή εξάρτηση της Ε.Ε. από τη Ρωσία μειώθηκε σημαντικά – από 19% το 2021 σε 3% το 2023. Έκτοτε, η Νορβηγία αποτελεί τον κύριο προμηθευτή ενέργειας της Ένωσης. Παράλληλα, η εξάρτηση της Ε.Ε. από τις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκε από 1% το 2015 σε 9% το 2023. Από το 2020 και μετά, λόγω BREXIT, η ενέργεια που εισάγεται από το Ηνωμένο Βασίλειο συλλογίζεται στην εξάρτηση από τρίτες χώρες.

αύξηση των εισαγωγών από τις Ηνωμένες Πολιτείες συνδέεται με τη σταδιακή παύση της εξόρυξης φυσικού αερίου από το κοιτάσμα Groningen, το μεγαλύτερο της Ευρώπης, λόγω της πρόκλησης σεισμικών δονήσεων. Η αυξημένη παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές συνέβαλε στην ανάσχεση της περαιτέρω αύξησης της εξάρτησης. Οι εισαγωγές αργού

Η συνολική ενεργειακή εξάρτηση της Ε.Ε. από τρίτες χώρες παρέμεινε σχετικά σταθερή μεταξύ 2015 και 2023, φθάνοντας το 56% το 2023. Σημαντικές χώρες προμήθειας, πέραν των ΗΠΑ και της Νορβηγίας, παραμένουν η Αλγερία (κυρίως για φυσικό αέριο), το Καζακστάν (για αργό πετρέλαιο), καθώς και η Νιγηρία, η Λιβύη, το Ιράκ και η Σαουδική Αραβία για πετρελαϊκές εισαγωγές.

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΧΑΓΗ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Δ/νση: Amaliastraat 1, 2514 JC The Hague,
The Netherlands
Ωράριο (ώρα Ελλάδος): 10.00 - 18.00
Τηλέφωνο: +31 70 356 1199
Ηλ.Ταχυδρομείο: ecocom-hague@mfa.gr
Ιστοσελίδα: www.agora.mfa.gr

